

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Co-funded by
the European Union

Varför Skills Meetup?

Statssekreterare Erik Scheller,
Utbildningsdepartementet

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Regeringens satsningar för att möta kompetensbristen i Sverige

Statssekreterare Erik Scheller

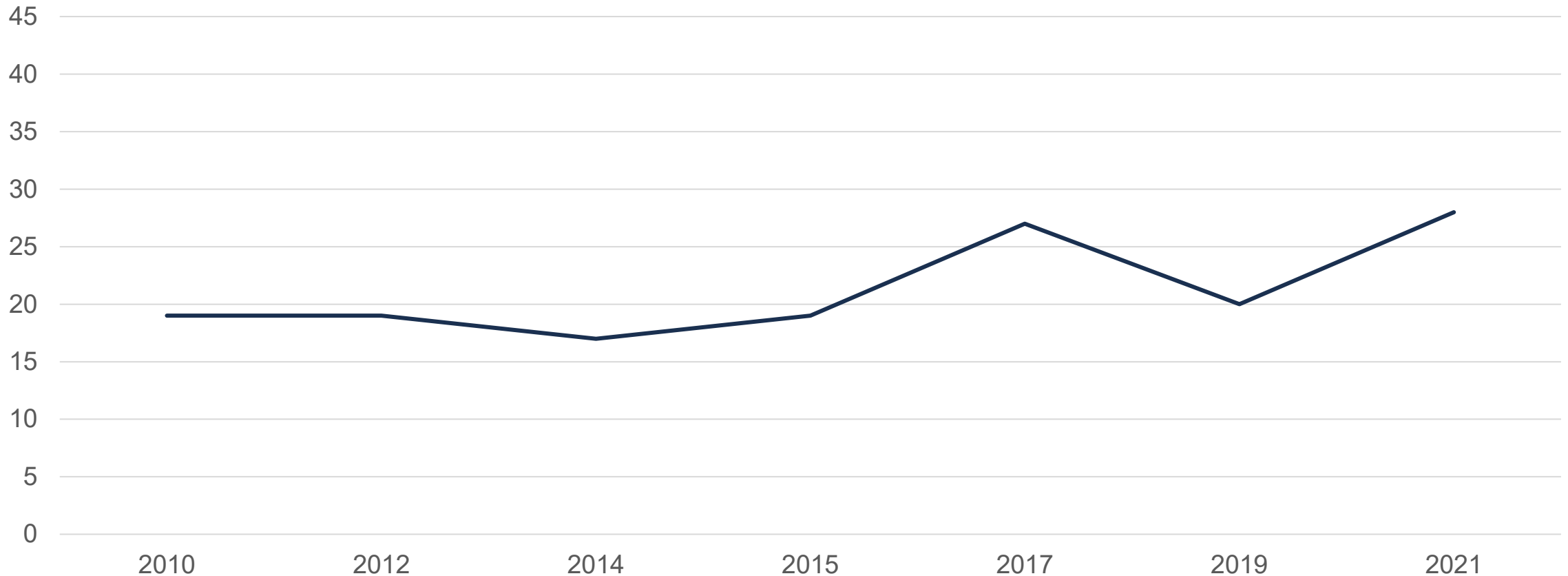
Kompetensförsörjningens utmaningar

- Lågkonjunktur
- Omställning
- Kompetensbrist
- Bristande matchning

Näringslivet har svårt att rekrytera

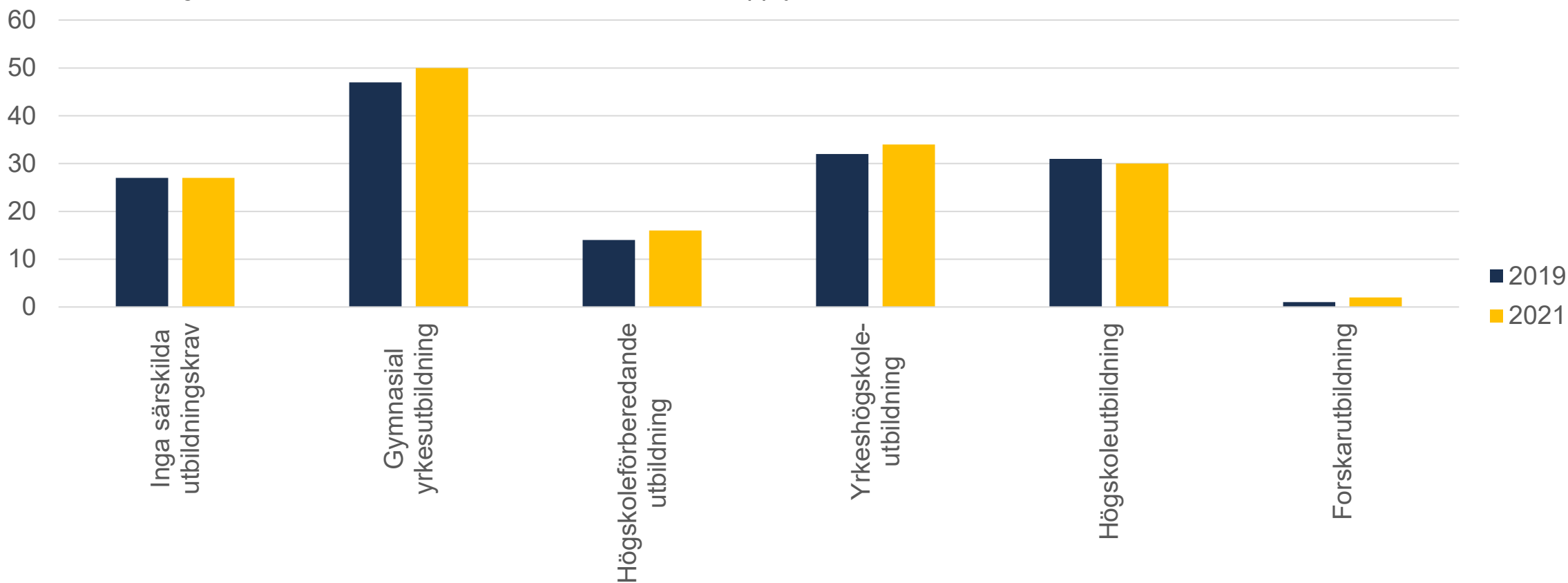
Tre av tio rekryteringsförsök misslyckades

Näringslivet efterfrågar ofta yrkesutbildning

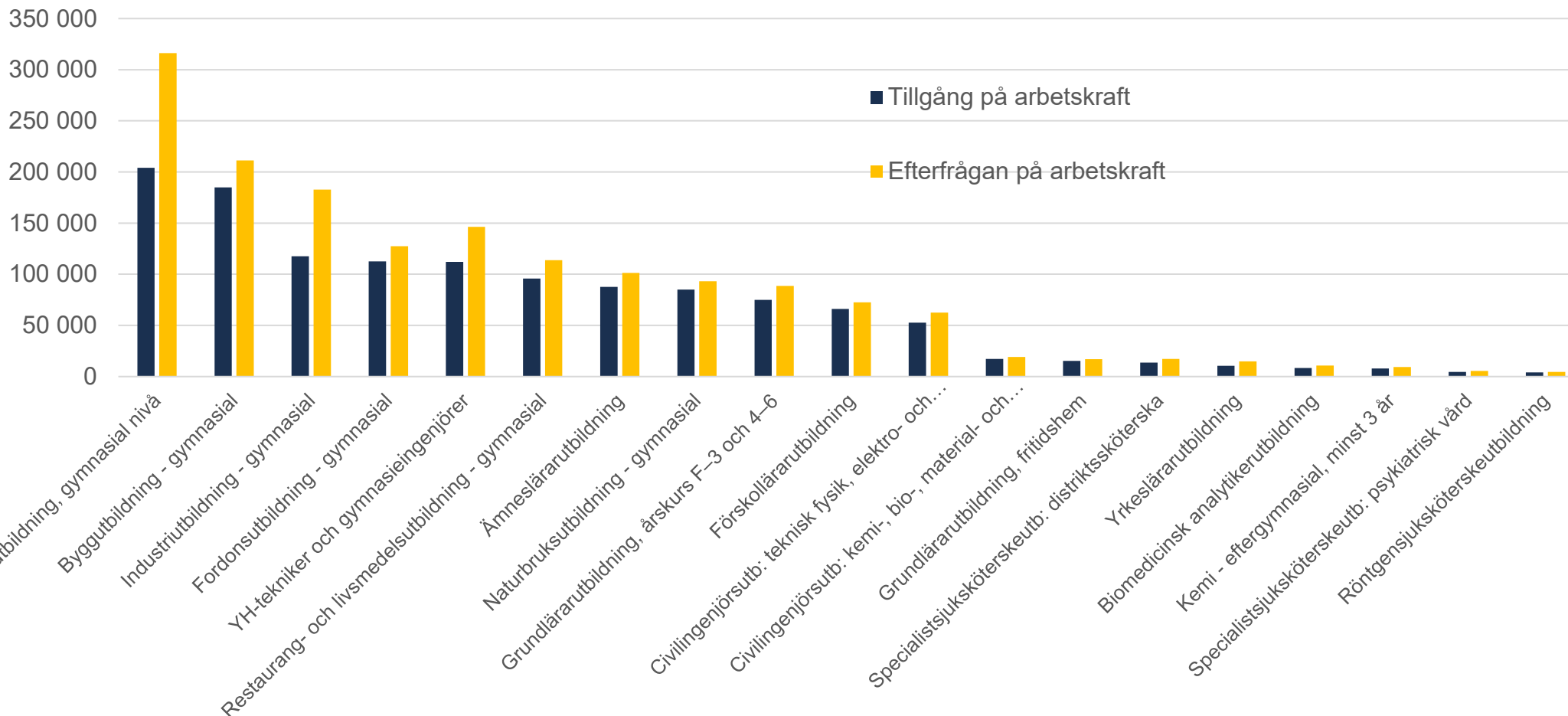
Eftersökta utbildningsnivåer.

Vilken utbildningsnivå ville ni att de medarbetare ni söka skulle uppfylla?

Obalanser mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft 2035

Antal personer, tillgång och efterfrågan på utbildade

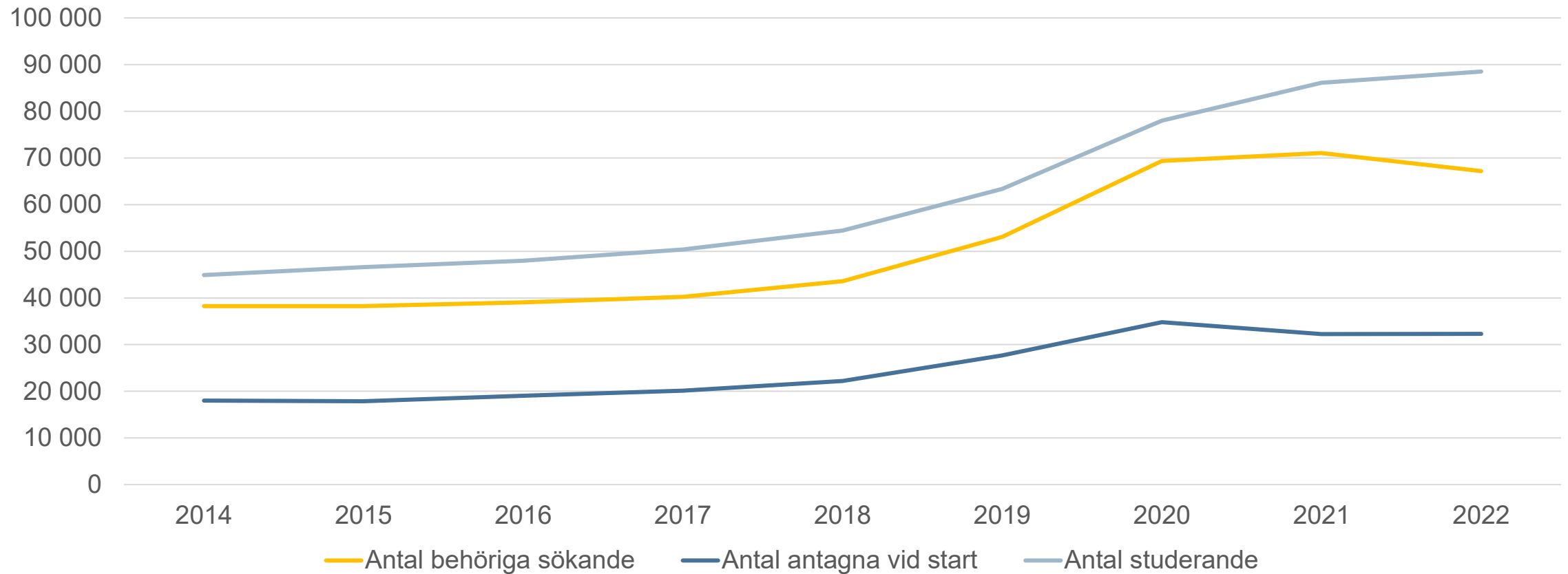

Volymmer i yrkesutbildningen

Kraftig expansion av yrkeshögskolan

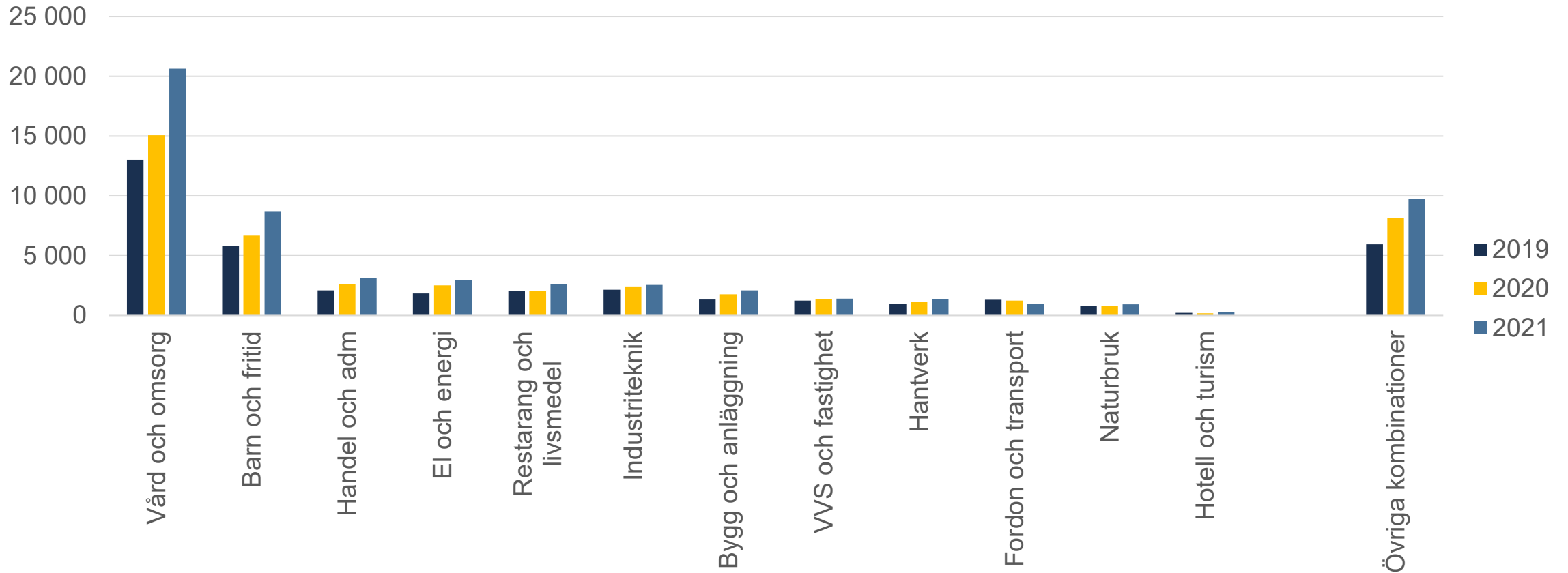

Källa: SCB:s databas

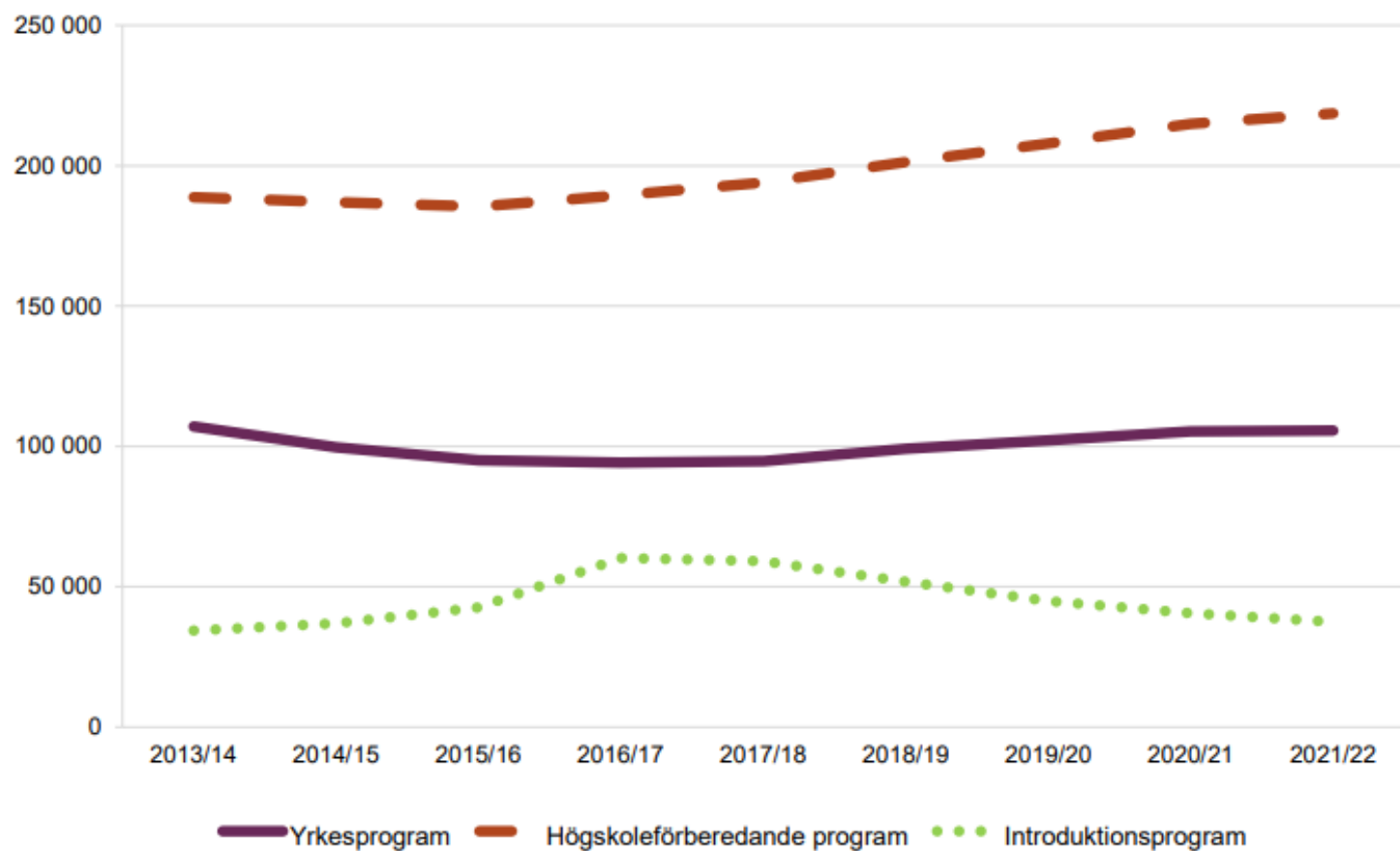

Fler på yrkesvux

Antal elever fördelat på yrkesinriktningar inom yrkesvux 2019-2021

För få på gymnasiets yrkesprogram

Politiken framåt

Regeringens utgångspunkter

- Tidöavtalet
- Samverkan mellan arbetsmarknads- och utbildningspolitiken
- Ökat branschinflytande
- Fortsatt utbyggnad av yrkesutbildning

Regeringens pågående satsningar

Förslag i vårändringsbudgeten

- 400 mnkr regionalt yrkesvux
- 70 mnkr yrkeshögskola
- 249 mnkr studiestöd
- SFI för Ukrainare

Myndighetssamverkan för kompetensförsörjning

Pågående utredningar

- **Framtidens yrkeshögskola**
Slutredovisas 15 juni 2023
- **Yrkesvuxutredningen**
Slutredovisas 15 feb 2024
- **Fler vägar till arbetslivet**
Slutredovisas 5 juni 2024

Nationell referensram och validering har stor betydelse för kompetensförsörjning

- Öppen referensram skapar helhetsbild av kvalifikationer som ges ut av olika aktörer.
- Referensramen har utformats så att den kan rymma kvalifikationer som utfärdas av olika aktörer på samtliga åtta nivåer.

Underlättar samverkan mellan arbetsliv och utbildning

- Skapa ett gemensamt språk för olika aktörer och underlätta matchning.
- Öka rörligheten på arbetsmarknaden och underlätta omställning, kompetensutveckling och validering.

Regeringen stödjer utvecklingen av SeQF och validering

- Statsbidrag för utveckling av branschvalidering och kvalifikationer.
- Ny förordning om validering.
- MYH samordnade ansvar.

Regeringen har vidtagit
flera åtgärder men
arbetet fortsätter

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Co-funded by
the European Union

Från kompetensbehov till
kvalificerad personal

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Från kompetensbehov till
kvalificerad personal

Kompetensförsörjnings- pusslet

MYHs olika pusselbitar som är med på Skills Meetup

Anna Kahlson
Helén Björnsdotter
Hans Almgren

Sveriges referensram för kvalifikationer för livslångt lärande – SeQF

Ett verktyg för att organisera, klassificera
och jämföra kvalifikationer

I SeQF finns kvalifikationer både från det
formella utbildningssystemet och från t.ex.
branscher, folkhögskolor, privata
utbildningsanordnare mm.

Bygger på och är kopplad till den
europeiska referensramen – EQF

SeQF

En gemensam struktur för att utforma kvalifikationer och beskriva kompetenskrav

8 nivåer, där nivå 8 är den mest avancerade

Nivåerna beskrivs i 3 kategorier:

- Kunskaper
- Färdigheter
- Ansvar och självständighet

Kvalifikationers innehåll beskrivs som "resultat av lärande" (läranderesultat)

SeQF och EQF

MYH är utsedd att vara nationell samordningspunkt (NSP) för EQF och SeQF – medfinansieras av EU genom Erasmus+

MYH ansvarar också för att bedöma ansökningar om ”nivåplacering” och att kvalitetsgranska kvalifikationer som har fått ett beslut om nivå efter en ansökan

Kvalifikationsdatabasen

Ökad transparens/tydlighet för kvalifikationers innehåll – de krav på kompetens i form av läranderesultat som kvalifikationen omfattar

Bidra till att tydliggöra krav (läranderesultat) vid validering, tillgodoräknande, bedömning av utländska kvalifikationer, för matchning mm

Möjlighet för individer, arbetsgivare m fl att söka efter specifika kvalifikationer

Synliggöra svenska kvalifikationer i hela EU, via Europassportalen

→ myh.se/kvalifikationer

NOVA-nordic

Kopplat till myndighetens arbete med SeQF driver vi ett Erasmus+ projekt tillsammans med partners från Finland och Island

I projektet arbetar vi med

- Att jämföra de nordiska ländernas nationella referensramar och deras koppling till validering
- Identifiera goda exempel på hur "icke-formella" kvalifikationer kan tas fram
- Utveckla stöd för de som utvecklar "icke-formella" kvalifikationer

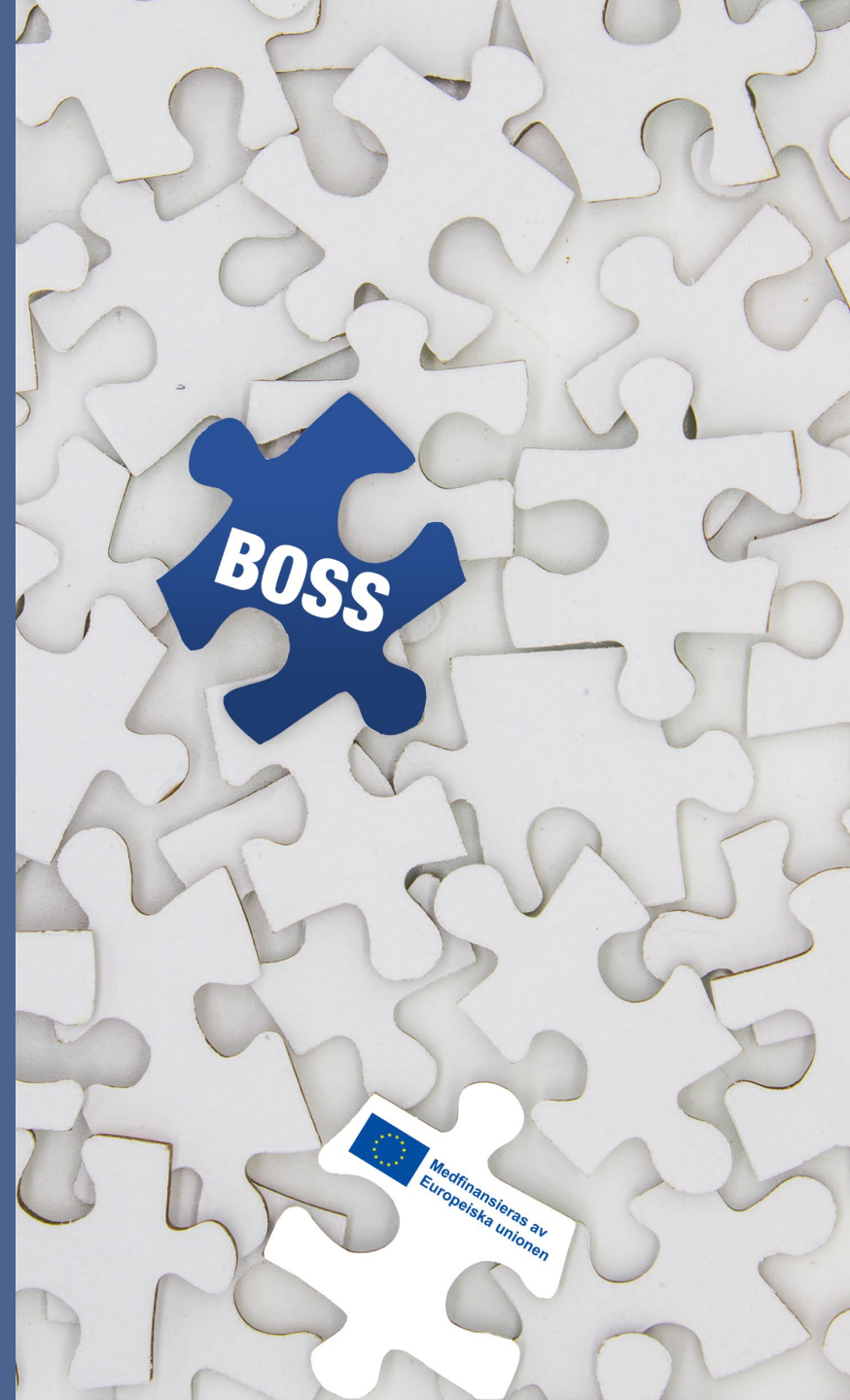
Branschvalidering

Validering av individers kompetens som genomförs i branschernas regi.

Det är branscherna som äger och ansvarar för sina valideringsmodeller.

Det är branschernas krav på yrkeskompetens som är fokus för branschvalidering.

Branschvalideringens legitimitet utgår från ett mandat från arbetsmarknadens parter i respektive bransch och att den har ett nationellt erkännande.

Branschvalidering

Myndigheten har i uppdrag att stödja branscherna i deras arbete med att utveckla och kvalitetssäkra samt informera om modeller för validering

Myndigheten ansvarar också för ett statsbidrag (10 miljoner per år) för utveckling av kvalifikationer i arbetslivet och branschmodeller för validering.

Branschvalidering – operativ och strategisk samverkan

Finansiär: Europeiska socialfonden

Projektägare: Myndigheten för yrkeshögskolan

Styrgrupp: Arbetsförmedlingen, LO, Skolverket, Svenskt näringsliv, Tillväxtverket och Universitets- och högskolerådet

Projektperiod: 8 januari 2018 – 30 april 2023

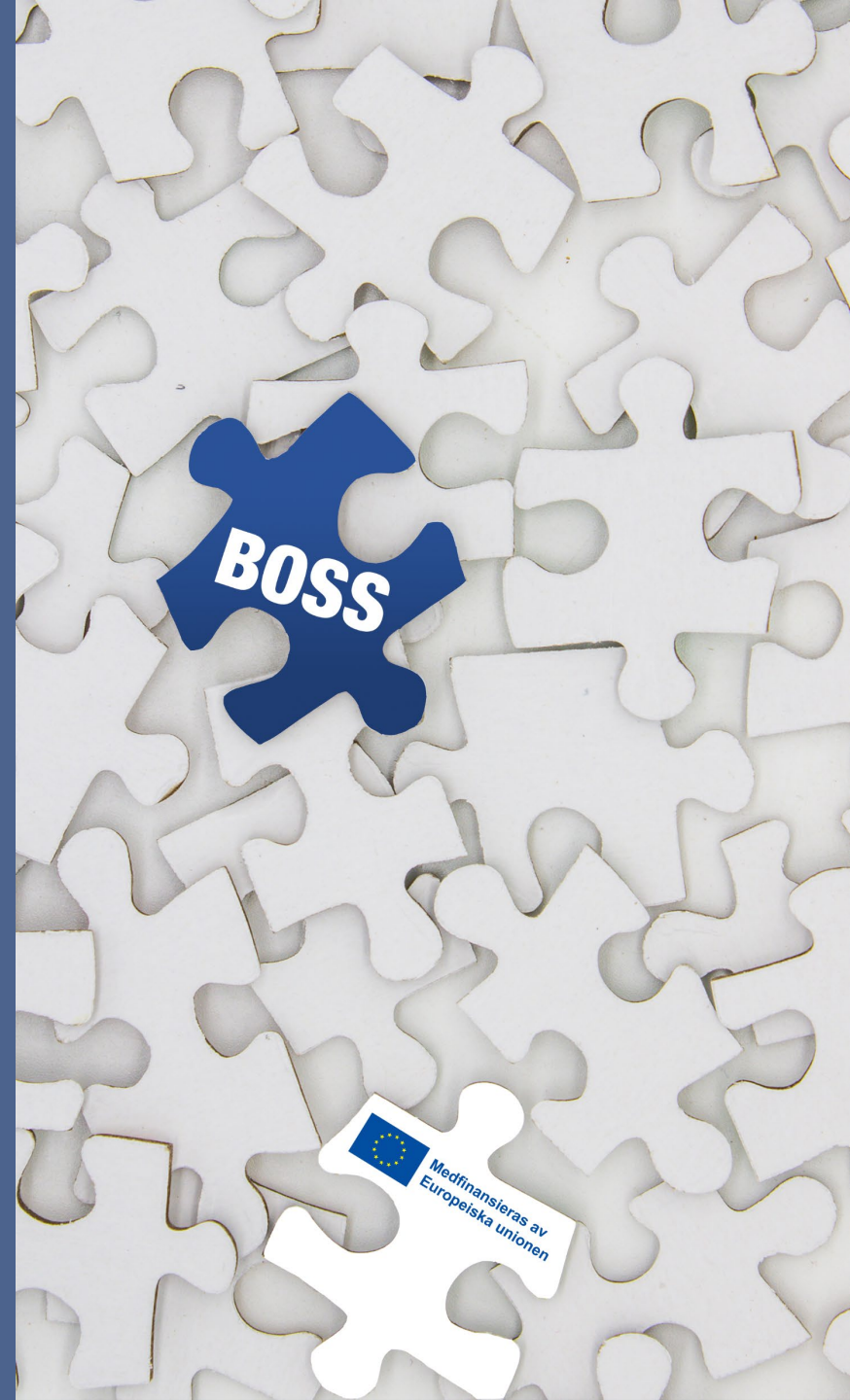
Deltagare: Ett trettiotal branschorganisationer har medverkat i projektet

Projektet har utgått från befintligt och planerat utvecklingsarbete i branscherna för att åstadkomma ökad nytta och omfattning av branschvalidering.

Det övergripande syfte har varit att främja ökad nytta och användning av branschvalidering för arbetsgivare och individer.

BOSS i siffror

1200 timmar expertstöd till branscherna

22 tematiska workshops

5 spridningskonferenser

1 digitalt stödverktyg – Kvalitetskompassen

1 film för spridning kring nyttan

ÅRSHJUL FÖR BRANSCHVALIDERING

- **Hearing**, med syfte att informera och inventera
- **Stödinsatser**, workshops och seminarium som stödjer branschernas utvecklingsarbete
- **Kvalitetskonferens**, med syfte att skapa ett forum för branschernas kvalitetsarbete kopplat till kvalifikationer och validering

Kompetenspasset

- projekt som undersöker mikromeriter – dokumenterade efter ”mindre” utbildning
- komplement till formella utbildningar och kvalifikationer
- ägs och delas av individen
- utfärdas och lagras digitalt

Kompetenspasset

- Arbetsförmedlingen, RISE, UHR
- finansieras av Vinnova
- piloter utformar och testar utifrån egna behov
- utformas i linje med EU-rekommendation

Från kompetensbehov till
kvalificerad personal

Från pussel
till kedja

Arbetsmarknadens aktörer behöver komma överens om och definiera vilken kompetens de behöver för att utforma kompetenskrav

→ SeQF, kvalifikationer, mikromeriter, jobbprofiler, mm

Arbetsmarknadens aktörer behöver veta vilken kompetens arbetskraften har och vilken kompetens som behöver utvecklas

→ Validering inom utbildning och arbetsliv

Arbetsmarknadens aktörer behöver tillgång till effektiva kompetenshöjande insatser

→ Re-skill, up-skill, lärande på arbetsplatsen, och flexibla vägar i utbildningssystemet

Från kompetensbehov till kvalificerad personal

Tack för oss!

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Co-funded by
the European Union

Yrkesutbildning för omställning, re- och upskill

Medfinansieras av
Europeiska unionen

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

YH-kurser och YH-flex

Margareta Landh & Anna Kahlson

Yrkehögskolans verktygslåda för omställning

- YH-program (som regel 2-åriga)
- YH-kurser för yrkesverksamma
- YH-flex, en snabbare och mer flexibel väg till en YH-examen
- Behörighetsgivande förutbildning
- Kurs på tom plats
- Uppdragsutbildning
- Validering av reell kompetens

Syftet med kurser i yrkeshögskolan

Korta utbildningar ska kunna erbjudas i syfte att utveckla flexibilitet och möjlighet att svara mot behov av fördjupad, breddad eller förnyad kompetens i arbetslivet

Stärka möjligheten till kompetensutveckling och omställning

Bidra till att yrkeshögskolan blir ett tydligt verktyg i det livslånga lärandet

Vem? För den som behöver förnya sin kompetens för att behålla jobbet (up-skill) - gå vidare till nya mer avancerade arbetsuppgifter eller byta bana i arbetslivet (re-skill)

Utveckling sedan start

- Närmare 500 kurser har beviljats
- Utbetalt cirka 270 miljoner kronor, ytterligare 200 miljoner kronor för 2023
- Cirka 19 000 studerande hittills – flest kvinnor (61 %)
- Kurslängd i genomsnitt är 7 veckor
- Flest kurser inom ekonomi
- Könsbundna val, men utjämnat i Data/It och Teknik
- Populäraste kurserna: e-handel, våld i nära relationer, digitala event, cirkulär ekonomi och AI

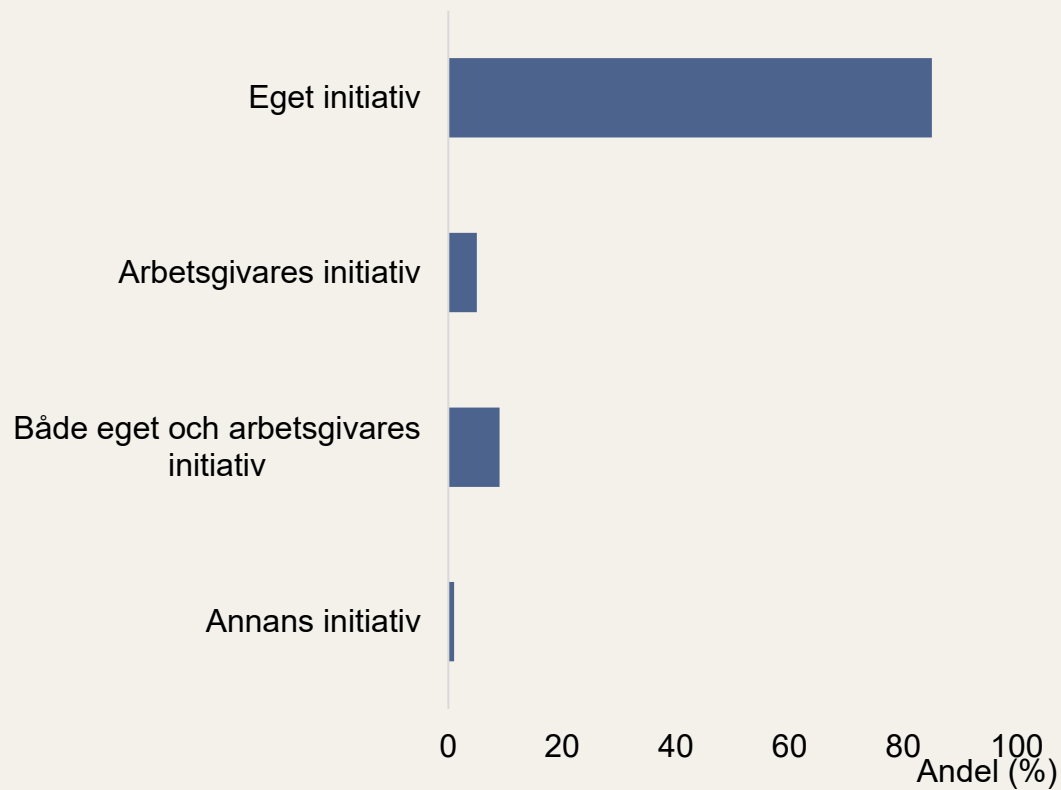
Vem studerar och hur?

- 65 % är 35 år eller äldre, 25 % är utrikes födda
- Hög utbildningsnivå – drygt 70 % har eftergymnasial utbildning sedan tidigare
- 35 % har eftergymnasial utbildning som är 3 år eller längre
- Stor majoritet bedriver studier på distans och på 50 procents studietakt eller mer
- 64 procent har godkänt på alla kurser – variation bland utbildningsområden
- Ju kortare kurs – desto högre slutförandegrad

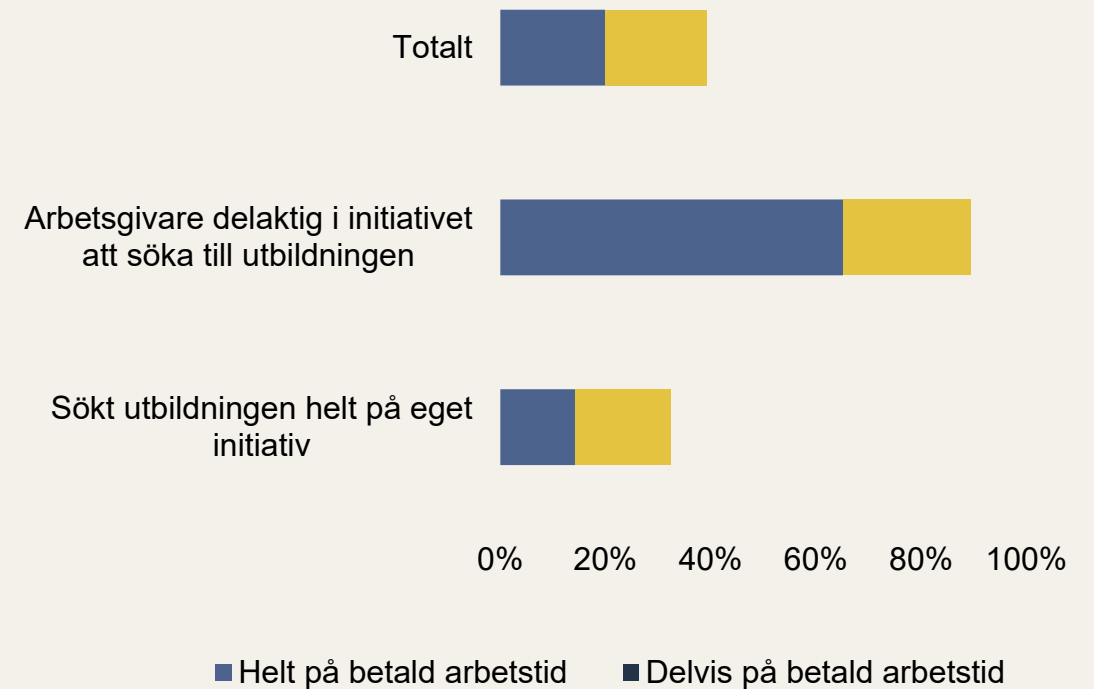

Arbetsgivares engagemang

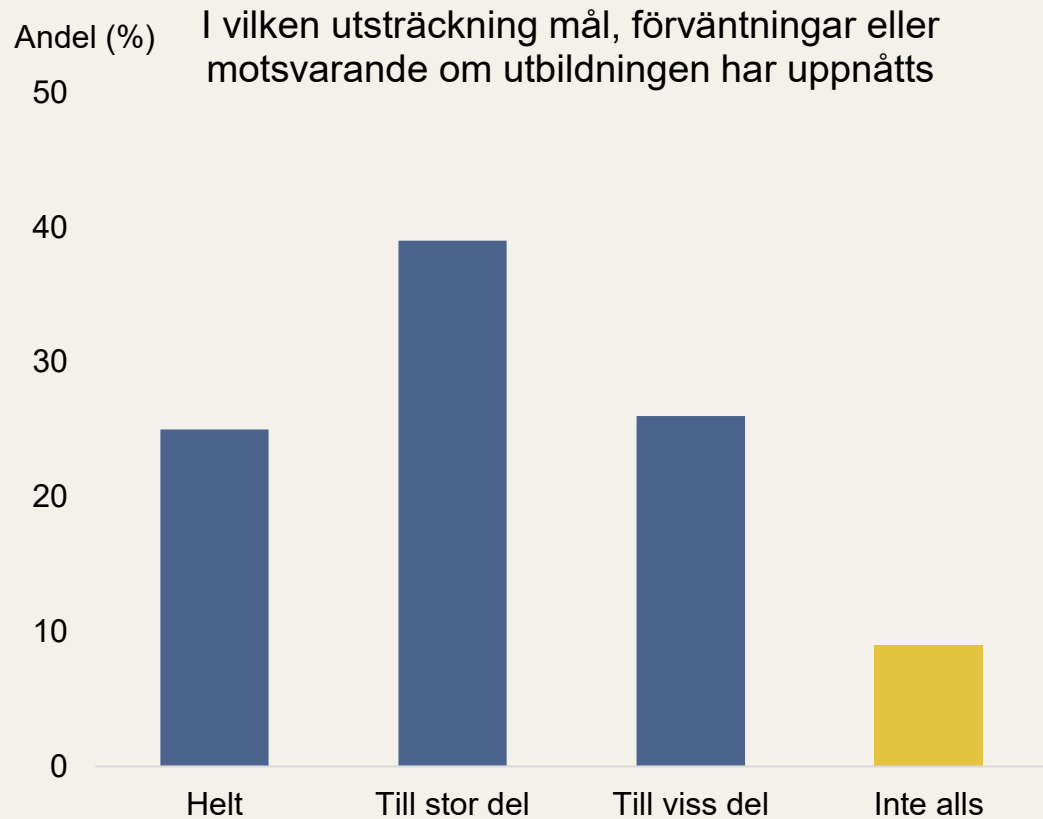
På vems/vilkas initiativ utbildningen söktes
Avser dem som var anställda

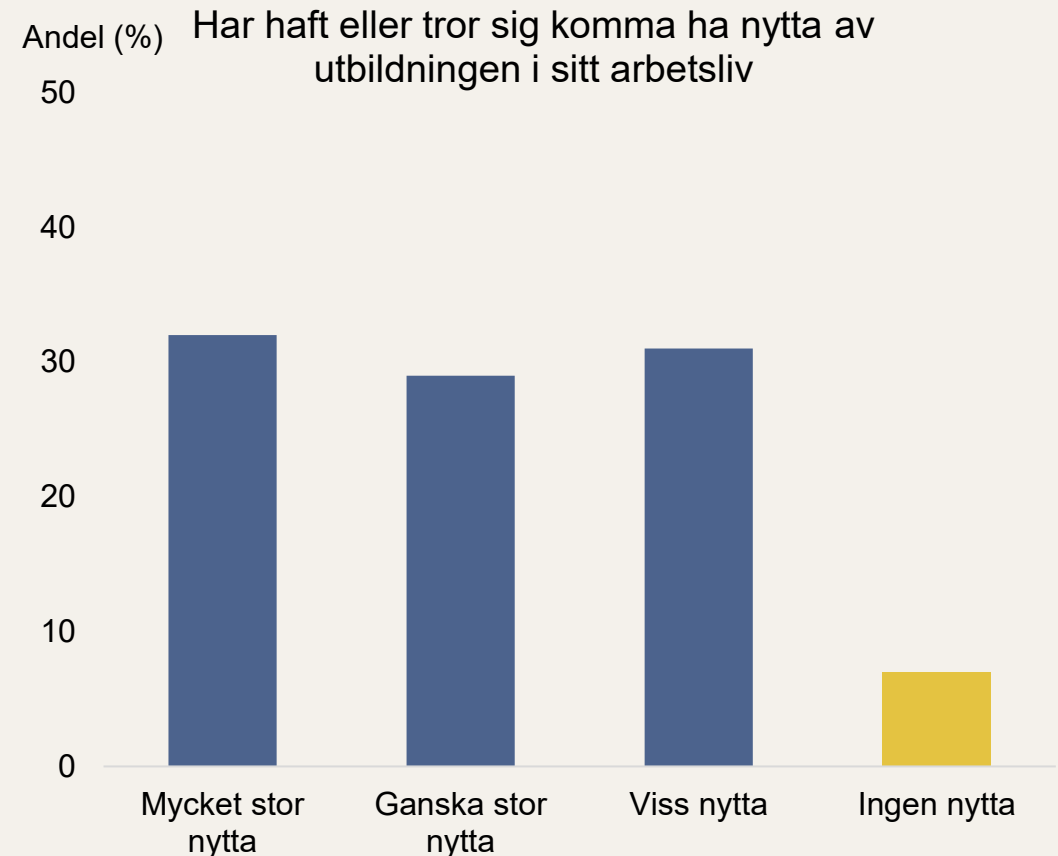
Andel av dem med anställning som gått utbildningen på betald arbetstid

Uppfyllelse av mål/förväntningar och upplevd nytta

- 90 % åtminstone delvis uppnått mål/förväntningar (95 % bland dem med godkänt i alla kurser)

- 93 % åtminstone viss nytta av utbildningen i sitt arbetsliv (98 % bland dem med godkänt i alla kurser)

Sagt om kurser i yrkeshögskolan

"Detta är det bästa som har hänt svenskt utbildningsväsende på mycket länge." Erik Mellander, forskare på IFAU

"Älskar korta YH-utbildningar! Tack för att ni har infört det."

"Jag var uppsagd och arbetsbefriad, men skulle inom kort bli arbetslös. Detta var ett perfekt sätt att öka mina chanser att snabbt bli anställd igen. Perfekt att deltagandet var helt flexibelt. Nu har jag nytt jobb!"

"Korta yh-utbildningar som jag kunde gå under pandemin räddade min ekonomiska situation. Utan dem skulle jag ha suttit fast i ett låginkomstyrke med två barn att försörja. Detta förändrade allt. Big time!"

"En fantastisk chans för mig att skapa positiv förändring under covid. För mig som anställd i eget AB var det viktigt att kunna fortsätta driva min verksamhet och samtidigt vidareutbilda mig för att skapa möjlighet att söka mig en ny karriär."

"Stor efterfrågan på denna utbildning och köerna till den hos min arbetsgivare är lång. Utmärkt möjlighet att själv kunna söka denna utbildning."

"Utbildningen var väldigt givande men det var tufft att jobba heltid och studera halvtid. Det hade varit bra om jag hade fått dispens av min arbetsgivare en dag i veckan eller gått ner i studietakt."

Yrkehögskolans verktygslåda för omställning

- YH-program (som regel 2-åriga)
- YH-kurser för yrkesverksamma
- YH-flex, en snabbare och mer flexibel väg till en YH-examen
- Behörighetsgivande förutbildning
- Kurs på tom plats
- Uppdragsutbildning
- Validering av reell kompetens

Viktigt med validering i yrkeshögskolan

”I perspektivet av ett livslångt lärande blir validering och tillgodoräknande viktiga inslag för att undvika onödiga omvägar och repetition.

Validering bör främja anpassning av individuella behov, ökad tillgänglighet och ett effektivt resursutnyttjande.”

Regeringens proposition 2008/09:68 -
Yrkeshögskolan

YH-flex ska erbjudas i syfte att öka flexibilitet och effektivisera vägen till en YH-examen → en snabbare väg för de med mycket i ryggsäcken

Stärka möjligheten till kompetensutveckling och omställning

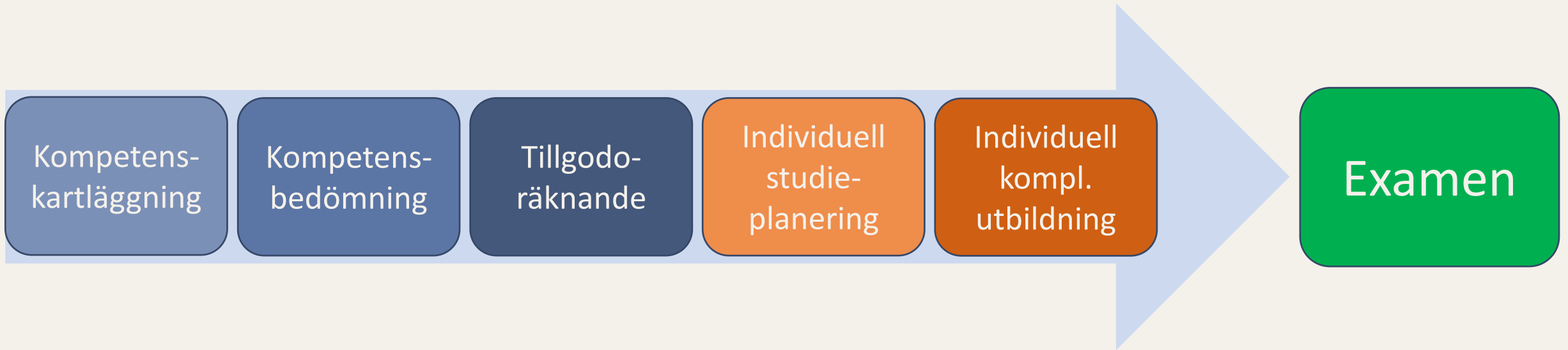

Bidra till att yrkeshögskolan blir ett tydligt verktyg i det livslånga lärandet

För den som behöver förnya sin kompetens för att behålla jobbet (up-skill), gå vidare till nya mer avancerade arbetsuppgifter eller byta bana i arbetslivet (re-skill)

Modellen YH-flex

Ersättningsmodell i två delar:

1. **Validering:** Fast bidrag om 10 tkr per studerande för tillgodoräknande/validering
2. **Komplettering:** Bidrag för komplettering per poäng enligt schablon + 15%

Tak på max 75% av en ordinarie utbildningsplats

Resultat från försöksverksamheten

- I genomsnitt har YH-flexstuderande tillgodoräknat sig **44 %** av utbildningen
- **47 %** har tillgodoräknat halva eller mer än halva utbildningen.
- Totalt 217 studerande har tagit examen hittills, av dem har **80 %** gjort det snabbare
- Yrkeserfarenhet är den vanligaste grunden för tillgodoräknandet (**78 %**)
- Total kostnad för YH-flexplatser är **57 %** av den "normala" kostnaden → besparingen är ca **43 %**.

Tycker att det ligger i tiden! Att människor ska kunna validera och skraddarsy sin utbildning för att snabbt komma ut i arbetslivet

”Upplägget var en förutsättning för att kunna göra det. För att folk ska kunna ställa om så behövs sådana här lösningar. Man läser ju om omställningsstöd men det är ju bättre om man kan arbeta deltid parallellt.”

Vi tror verkligen på konceptet. När det fungerar med rätt studerande är det klockrent! Vi tycker att de som har rätt kunskap ska få tillgodoräkna den.

Sagt om YH-flex

”Jag hade annars suttit kvar där jag inte ville vara kvar. En livsförändring till det bättre. Att man får ha möjlighet att göra det här är otroligt i Sverige. Priviligierat.”

”Jag validerade allt utom examensarbetet. Men XX-kursen trodde jag inte att jag skulle komma igenom med. Men det gjorde jag. Min lärare sa att det inte spelar någon roll hur jag fått den kompetensen.”

YH-flex är här för att stanna!

- En snabbare väg till examen
- Omfattande tillgodoräknanden
- YH-flex synliggör och tar tillvara lärande i arbetslivet
- Effektivare användning av statsbidraget
- Bättre möjligheter till studier mitt i livet

Yrkesutbildning för omställning, re- och upskill

Geoff Erics, Skolverket

Medfinansieras av
Europeiska unionen

SKILLS MEETUP

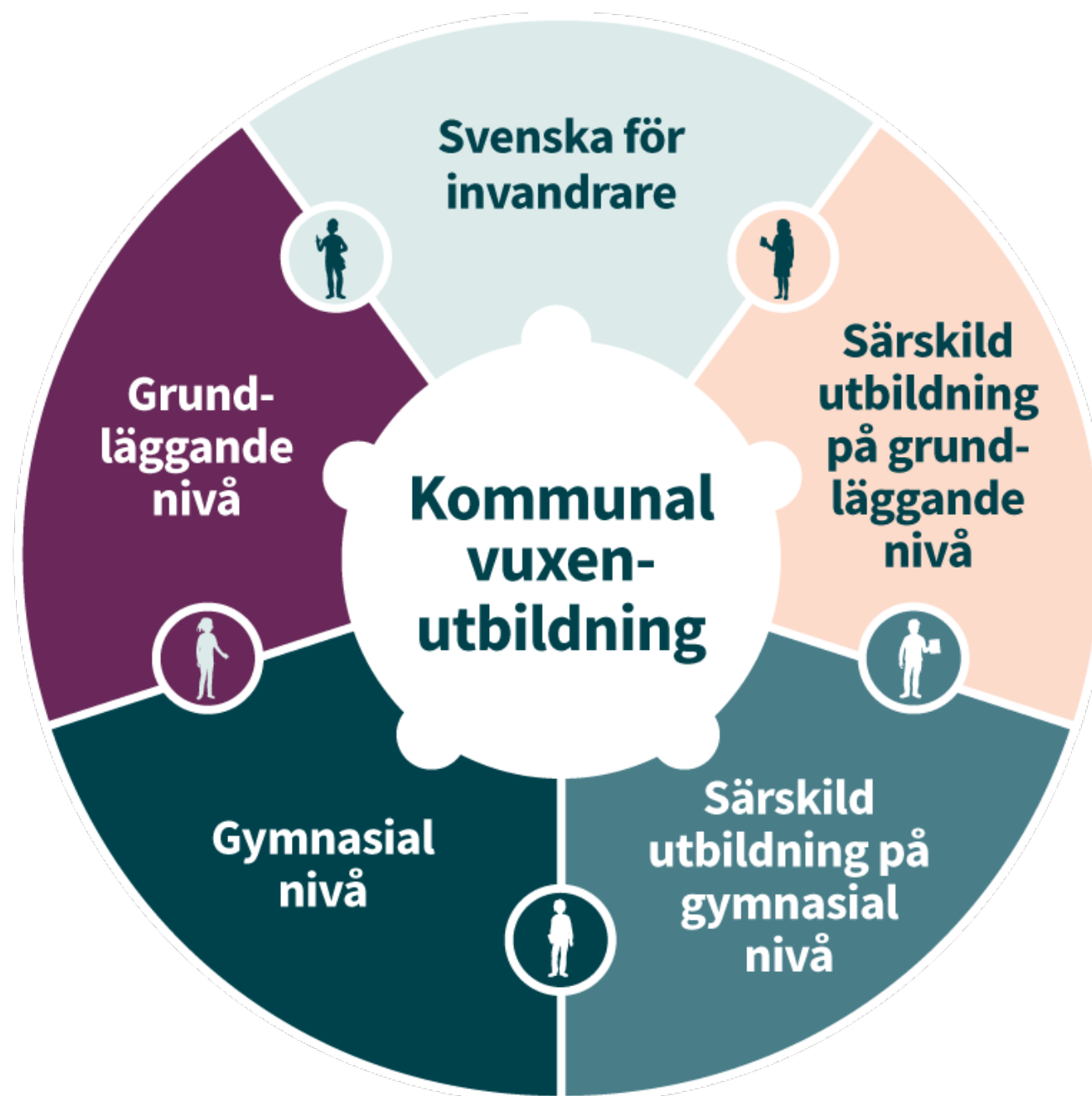
Sweden 2023

**Kommunal vuxenutbildning – utbildning för
omställning, re- och upskill**

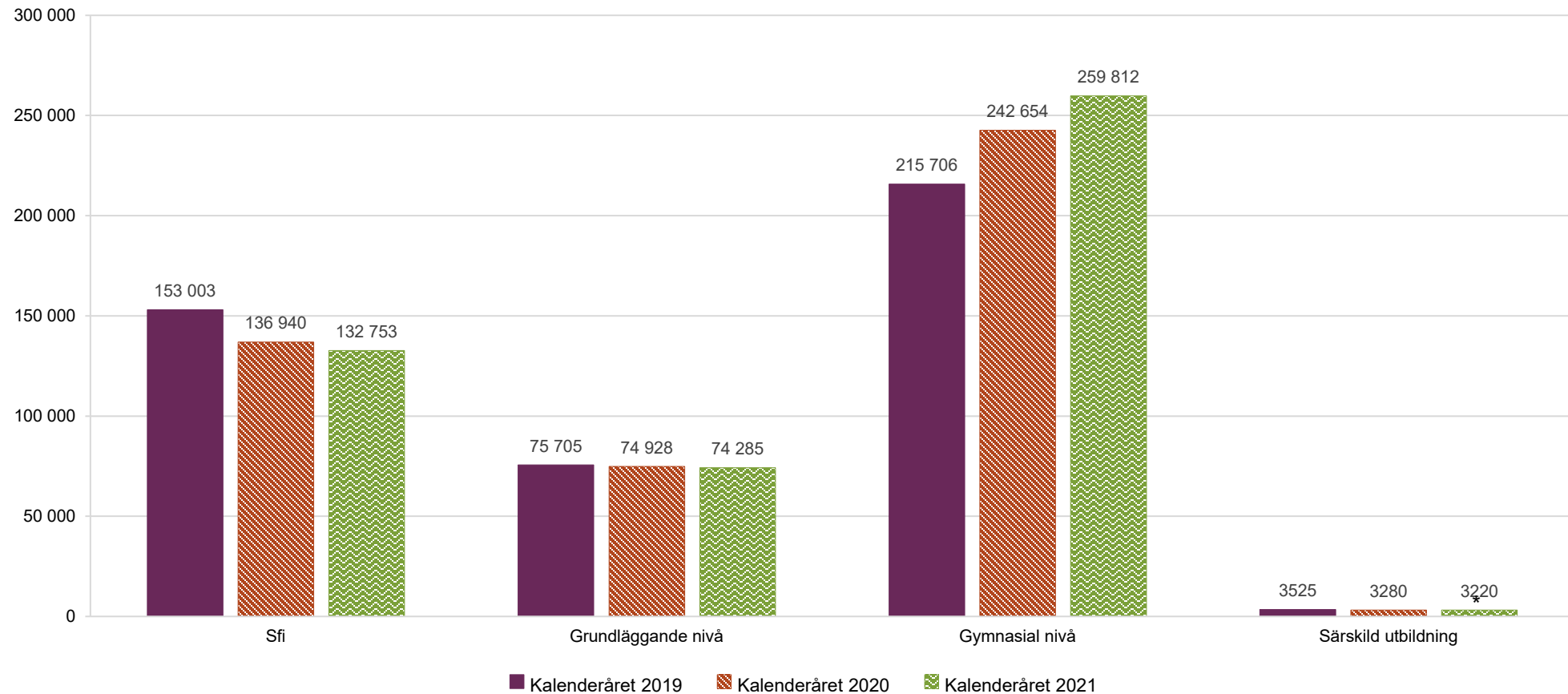
Skolverket

Komvux övergripande mål

- Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att
  - vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande,
  - vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling,
  - den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning, och
  - den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet
- Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar

Elever i komvux 2019–2021

*Mätningen för komvux som särskild utbildning sker enbart under en mätvecka i oktober till skillnad från övriga skolformsdelar som visar alla elever som läst under hela året.

**KOMPLETTERING
HÖGSKOLA**

STUDIER DAGTID

STUDIER HELTID

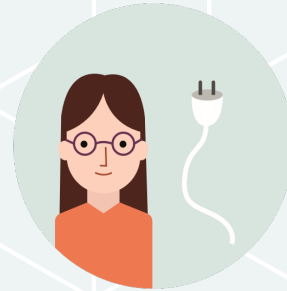
**STUDIER
HALVDISTANS**

**STUDIE- OCH
YRKESVÄGLEDNING**

YRKESVUX + SFI

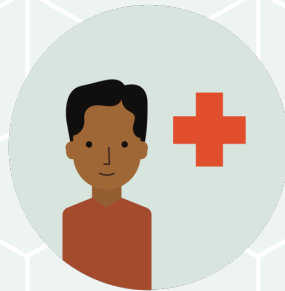
**YRKESUTBILDNING
HELTID APL**

**YRKESKURS
HELTID + APL**

**TEORETISK KURS
FLEX**

**YRKESKURS HELTID
DISTANS**

TEORETISK KURS

**TEORETISK KURS
KVÄLL**

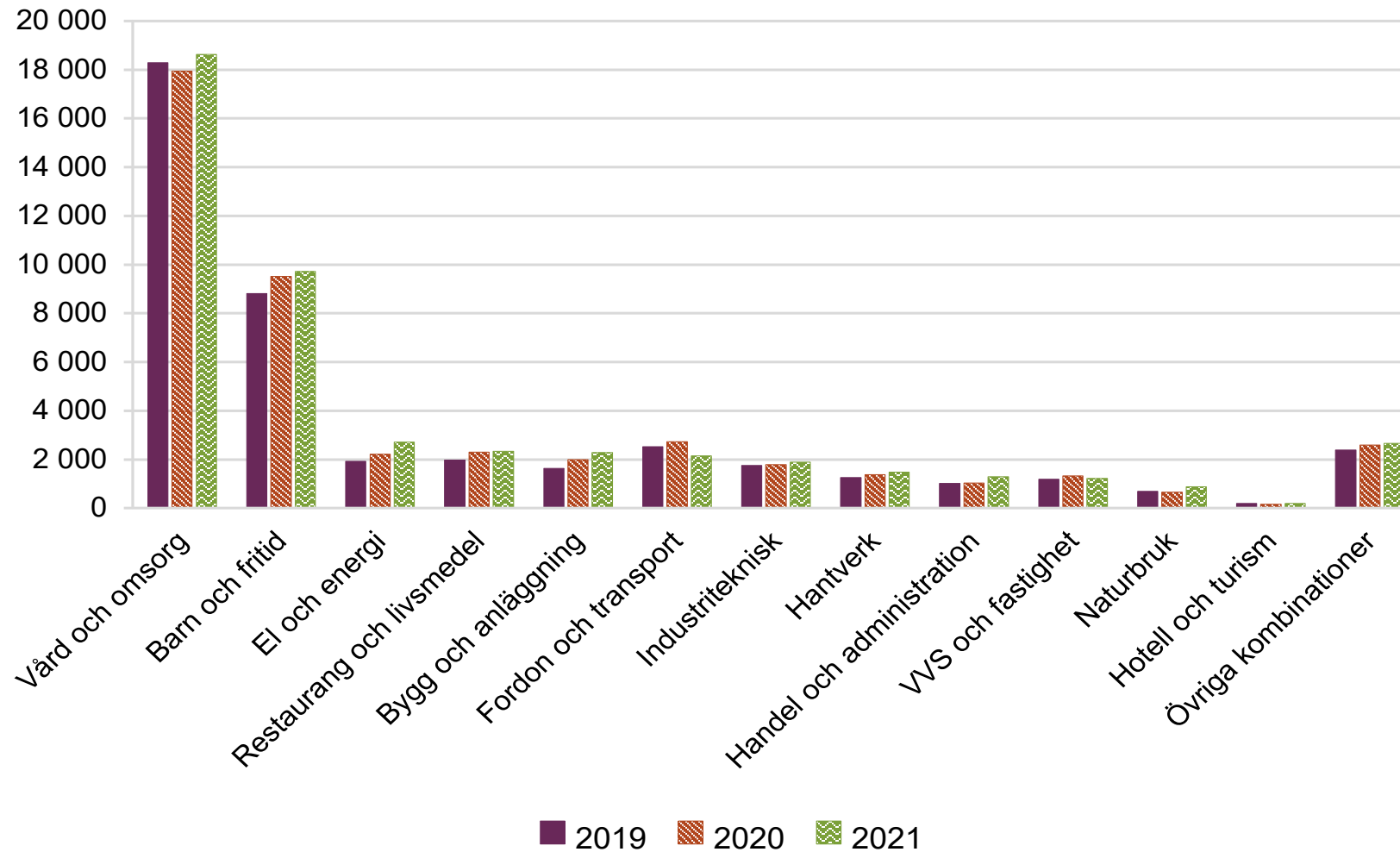

**TEORETISK KURS
HELTID LÄRARLEDD**

Skolverket

Yrkesinriktningar inom komvux 2019–2021

Kombinationsutbildningar

Yrkesutbildningar på **gymnasial nivå** i kombination med svenska för invandrare (sfi) eller svenska som andraspråk (sva) inom komvux

Mellan 61-86 procent av kommunerna erbjuder kombinationsutbildning

Antalet elever har ökat men utgör fortfarande liten andel av eleverna inom komvux (1,4-2,3 procent)

Vård och omsorg överlägset vanligaste yrkesinriktningen

SKILLS MEETUP

Sweden 2023

Co-funded by
the European Union